

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrlet leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrlet leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 10. sušca 1876.

List 10.

Pogovori.

VII.

Edina družba, edini nauk sv. Cerkve. Ali je ta edinost tudi za svetni blagor potrebna? Kdo jo razdira?

Vprašanje. Obljubil si mi, da mi boš pojasnil tudi to, kako je potrebna v pravi cerkvi edinost družbe in nauka, ali je Zveličar tudi to zapovedal?

Odgovor. Kaj pa, da je. Od tega sva sicer že govorila, le spomni se, kako sem ti razlagal, da je Jezus Kristus postavil pastirstvo nad vse vernike. To pastirstvo, kakor sem rekel, je očitno, nepretergljivo stano vitno, in da povsod enako uči in oznanuje vero in čednost ter deli ss. zakramente, zato mora vse keršanstvo enemu, najvišjemu pastirstvu podložno in z njim v zvezi biti. Vsi verniki so po svojih duhovnih in škofih in po ravno tistem nauku zedinjeni z naj višjim pastirjem rimskim papežem, ki je naslednik sv. Petra. Ali ni to res prava, edina družina Božja na zemlji, ktere vidna glava je papež, nevidni poglavar pa Jezus Kristus sam? To je edinost družine keršanske.

V. Zares, lepši in boljše vravnana zveza vernikov po vesoljnem svetu se ne more misliti. Ali je Jezus zapovedal, da morajo verniki s svojimi duhovni, škofi in papežem tako edini biti?

O. Gotovo da, in pa ojstro zapovedal. Kristus je veleval, da vsi morajo pravim svojim pastirjem pokorni biti, pastirjem namreč, ki so pod vodstvom in pokoršino naj višega pastirja. Zakaj njemu je izročena skerb za ovce in jagnjeta. Kristus je zapovedal, da morajo verniki poslušati škofo in duhovne kakor njegove namestnike; „kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje“, je on sam zaterdil. (Luk. 10, 16). Rekel je celo, da zaničevanje njih oblasti je tako velik greh, kakor malikovanje (Mat. 18, 17). To je dosti očitno nauk in čisto neoveržljiv, ker je iz ust Sinu Božjega samega in vsak umni človek pa tudi zapopade, da taka edinost v družbi in uku je tako potrebna, da brez nje bi Cerkev ne mogla obstati. Zato tudi vse krivoverske laži-cerkve prej ali pozneje razpadejo, ker niso od Boga in toraj tudi ne edine.

V. Če je pa taka podložnost in pokoršina do škofov in družih Božjih namestnikov potrebna v pravi Cerkvi Kristusovi, zakaj se pa zdaj poznejše leta nahajajo marsikteri, ki tej podložnosti, tej edinosti nasproti delajo, celo po bukvah in po časnikih pišejo hude reči zoper to, kar je Kristus učil?

O. Zato, ker so zapeljivci, goljuhi in lažnjivi pre-roki. Taki ljudje išejo ljudstvo zoper sv. Cerkev Kri-

stusovo spuntati, delajo „razpore“, in se vdeležujejo pregréh, kakoršne sv. Pavel šteje med tiste, ki Božje krajevstvo zaklepajo pred njimi (Gal. 5, 20). V listu do Rimljanov priporočuje vernikom, da naj se ogibajo tacih in se ne pajdašijo z njimi, „kteri delajo razpore in pohujšanja, nauku nasproti“, ki so ga od njega slišali. K temu še pristavlja in pravi: „taki ne služijo Kristusu, Gospodu našemu, ampak svojemu trebuhu; in s sladkimi besedami in s prilizovanjem zapeljujejo serca nedolžnih“ (Rim. 16, 17. 18).

V. To je pač tehten, pa tudi očitno nauk; zakaj neki bi bil Jezus pastirje postavil, ako bi bilo pripušeno ovce in jagnjeta od njih preč poditi in razkropijevati? Ali je Jezus morebiti tudi kazen zažugal tistim terdovratnim med verniki, ki njegovemu nauku nasprotujejo?

O. Rekel je, da se jim bo sodnji dan huje godilo, kakor pa nevernikom (Mat. 10, 20—24). Sveti očetje in učeniki so zato ob vsih časih ostro zaterjevali edinost v uku in družbi v sv. Cerkvi, zahtevali so popolno pokoršino do naj višega pastirja in do družih pastirjev, ki so po pokoršini in nauku s papežem v edinosti ter v zvezi. Že sv. Irenej je rekel: „Bog bo sodil tiste prevzetne, ki delajo razpore in nimajo ljubezni Božje“. Sveti cerkveni očetje mnogo in mnogo opominjajo, da naj se verniki zvesto derže svojih pastirjev; hudodelstvo razkolništvo je v njih očeh naj strašnejši pregreha. (Gl. „Kirche v. P. A. Maurel, str. 40. 42.) Kdo bi si tudi kaj hujšega misliti mogel, kakor če kdo delo zveličevanja vsih narodov, zarad ktere ga je Kristus na svet prišel, tako hudodelno cepi in razdeva kakor neki brezverci, bodi si po časnikih in bukvah, pri učenju mladine, po raznih učenih, političkih, postavodajskih zborih in o družih prilikah.

V. Ali je edinost v veri tudi za posvetni blagor potrebna?

O. Neizrečeno potrebna za duhovsko in telesno stran človeštva. Kaj je boljšega kakor edinost ljudi v mišlih, edinost v prepričanji? Kdo bo serca zedinil, ako so si glave nasprotne, kdo bo zderžal roke, da bi se ne kresale? Kjer v temeljnih, podstavnih resnicah ni edinosti, tam tudi ni mogoče ohraniti stalnega reda in pokoja. Ravno tako ni pravne in duhovne svobode tam, kjer so množice brez zanesljive vere in so torej brez duhovnega orožja izročene vsakemu sleparju in goljuhu. *) Od tod izvira, da je današnje dni zmeraj več razdjanje, toliko tatvin, strahovitih sleparstev v naj viših krogih, pobojev, samomorov, ropov itd., ker lažnjivo prostomišljaštvo od Jezusa Kristusa razodeto vero meša in zatira.

*) Gl. „Dr. A. Martinet Philosophie des kath. Katech.“ str. 297.

V. Pa ti so obetali, kako nas bodo osvobodili, osrečili, narode olikali; kaj pa to?

O. Se pač vidi, kako narode osvobodujejo, n. pr. Bismark po ječah, Rus v Sibiriji, Garibaldi in njegovi prijatli z ropom in preklinjevanjem vsega svetega, „briganti“ po Laškem s silovitim grabljenjem ljudi in premoženja, „učeni sleparji“ s prekanjenimi velikanskimi zvižčami, „švindelnom“, po vsem „olikanem svetu“, mavtarji in njih sužnji časaiki z obširnim zapeljevanjem v brezvérstve. Le sam pomisli in prevdari resnobno, že pamet sama ti bo pojasnila, da le takrat bodo ljudje v resnici prosti ali svobodni, osrečeni in omikani, kadar se bodo z umom in srcem podvergli Kristusovemu nauku in njegovi sveti, edini Cerkvi.

Kaj namreč je cilj vélovečenja Sinú Božjega, vsih njegovih naukov, vsih njegovih molitev, vsega njegovega terpljenja, vsih njegovih djani in naprav? Ali ne to, kar je sam povedal: v enem ovčnjaku zediniti uboge ovčice, ki so jih strahovite zmote in lažnjivi nauki tako neusmiljeno razdjali, — zbirati jih zopet pod enim velikim pastirjem, ki je z nezmotljivostjo obdarovan in poživljati z zdravim ukom ovčice, ki so jih lažnjivi učeni rani. V tem zedinjenju, v tej veri, v tej ljubezni ima biti podoba božje edinosti, katero je Kristus zaslužil s svojo molitvijo: „Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, katere si meni izročil, da bodo eno, kakor smo tudi mi. Pa ne prosim samo za nje (aposteljne), ampak tudi za tiste, kateri bodo po njih besedi v mene verovali, da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni, in jest v tebi; da bodo tudi oni v Nas (v sv. Trojici) eno, ter svet veruje, da si me ti poslal“. (Jan. 17, 11. 20, 21.)

Za toliko imenitno reč je molil Jezus po svoji človeški natori ob koncu svojega življenja. Vsak pa vé, da oče otrokom še na smertni postelji tistega prosi in tisto priporočuje, kar mu je najbolj na srcu. Kdor koli tedaj je delal zoper edinstvo sv. Cerkve Kristusove, naj opusti tako hudo pregreho, naj gre kak večer ali kadar hoče k spovedniku, naj se odkritoosrečno spové pa popoljša. Zato je 40danski post. Naj verjame, da mu bo potlej lažej pri srcu, kakor če bi mu 10 mlinskih kamnov z njega odvalil.

Zamorska deklica.

Izgled imenitne bogoljubnosti.

(Dalje.)

Če je tudi včasih v svoji slabosti omagala, je vendar precej popravila ta pregrešek. Bila je potem berž vsa pobita v vajah poniževanja in kesanja, spovedala se je svojega domšijevanega greha ter je bitko jokala, da se je ljubemu Jezusu zamerila. Ob kratkem, njeno živo kesanje je bilo tako veliko, da jo je bilo treba tolažiti in ji duha zopet povzdigniti; — to so bile tudi njene edine napake. — Oteklina na roki ji je bila vsaki dan lažja, bolečine vedno večje. Uboga Jozefina ni mogla ne več spati in ne hrane povživati. Tudi naj m njšega dela ni mogla opravljati; to ji je bilo neizrečeno težko, ker je imela do dela veliko ljubezen. — Vse zdravila za njeno polajšanje so bile brez vspeha, toraj so sklenili novo operacijo. Ko je vidila, da gre ranocelnik, je začela uboga revica silno jokati. Pogled ojštega orodja jo je zelo prestrašil. Pa nekatere besede so zadostovale, da je bila mirna in pripravljena. To boleče izrezovanje je terpela brez zdihovalja, brez pritožbe. Toda od tega dne se je njeno terpljenje neizrečeno narašalo. Strašni kašelj je bil naj hujši zvečer, ki jo je neprenehoma celo uro davil. Nekega večera je začela eno uro pred kašljati in je kašljala štiri ure s tako silnim zvižanjem,

da smo se bale za njeno življenje. Slišalo se je od daleč. Po tem silnem kašljanju ji je počila rana, in vendar je ostala deklica tako poterpežljiva, da ni bilo zapaziti pri nji tudi ne naj manjše nejevolje. Vedno mirna in zadovoljna se je Jozefina po tako hudi prestani nevarnosti začela zopet kratkočasiti s toliko krotkostjo in mirnostjo, kakor bi ne bila nič terpela. Neko jutro je rekla sestri strežnici: „Sinoči si mi bila dala tako grenkih zdravil, pa sem jih vendar rada povžila, ker sem vedno mislila na žold in jesih, ki ga je Jezus pil, in tako se mi niso zdele nič grenke“.

Ko se ji je bila tedaj bolezen tako shujšala, sem jo dala prenesti v bolniško izbo, kjer je ostala do smerti. Deset dni je ležala bolna in se ni ganila. Grozovita bolečina je starija njeno majhno telo skor neznano. Pri pogledu na njo se je človek spomnil na Joba. Ker je bila vsa z ranami pokrita, smo se komaj ojačile, da smo ji stregle v naj večji potrebi. Toda kakor so se ji množile bolečine, toliko večji je bila tudi njena serčnost in poterpežljivost. Njena bolezen je bila tako rekoč podoba keršanskega junaštva. Nikoli ni govorila od svojih bolečin, in če jo je kdo prašal, je odgovorila kratko in brez pritožbe. Z vso močjo je pritiskala križanega Jezusa na persi in kolikor večji so bile bolečine, toliko gorečnije je kuševala njegove svete rane. To je bilo edino polajšanje, katero si je dovolila. Angeljska tihost je bila čisto njena lastina. Nikoli ni pustila drugzega k sebi kakor le bolniško strežnico, in še ta je mogla sama pri nji biti, zakaj vpričo kake druge sestre bi si tudi ne bila pustila roke odgnati.

„Ljuba moja“, sem ji rekla enkrat, „sestre so neveste Kristusove, vse storé s previdnostjo in krotkostjo; če tedaj ni sestre Marije Jozefe tukaj, moraš biti zadovoljna, da ti tudi druge strežejo.“ — „Sej vse storim“, je rekla z navadno krotkostjo, „kar hočeš. Če bi pa ti hotla, da bi mi sestra Marija Jozefina sama stregla, bi bila jest kaj vesela, zakaj pred drugimi me je tako sram“, in pri tih besedah se je jokala.

Večkrat so ji podelili sv. Popotnico. Bilo je veselje viditi notranjo pobožnost in angeljsko obličje te uboge deklice. S sklenjenimi rokami se je dolgo in preserčno pogovarjala z Jezusom. Nikoli ji ni bilo treba pri tem kaj predmoliti. Sledila je pobožnemu nagnjenju svojega serca. „Toliko imam Gospodu povedati“, je rekla, „in mi ni treba bukev. Moje serce govori vedno k njemu in on je zadovoljen, to mi je zadosti.“ — Nedolžna golobica je tedaj imela zleteti v svete nebesa. Zdravnik, vidé nevarnost, je nas opominjal, naj jo denemo v sv. olje. Na to naznanilo se ji je blišal obraz od veselja. „O kolike milosti, to jutro sem bila pri sv. Obhajilu, ta večer prejmem sv. olje; in potem, če Bog dá, bom šla v nebesa. O kako dober je Jezus! Ko bi bila med Arabci umerla, bi ne bila tako srečna.“ 21. aprila ob eni čez polnoč je prejela sv. zakrament za umirajoče mirna, vesela in žareča od veselja, skerbna edino za to, da bi sv. zakramente dobro prejela. Prejemaje sv. poslednje olje je stegnila roke s takim obrazom, kakor bi bila hotla reči: „Hiti mi nebesa odpret“. Potem je obležala zamišljena in polna hvaležnosti za to novo milost. (Dalje sledi.)

Cerkveno premoženje.

(Dalje.)

II.

Kako je prišla Cerkev k premoženju?

Po tako poštenem in pravičnem načinu, da ga ni nobenega drugzega tako poštenega in pravičnega premo-

ženja, kot je cerkveno premoženje in posestvo, ker obstoji iz zgolj radovoljnih in prostovoljnih darov, ktere so verni Cerkvi, nevesti Gospodovi, podelili iz dobre, proste volje in iz goreče delavne ljubezni do Boga in bližnjega, ter Bogu posvetili.

Na vesoljnem svetu ni nobenega stanu, nobenega vstava, kateri bi imel bolji, stareji in tolikokrat vknjižene (intabulirane, versicherte) pravice, stareji pisma, stareji bukvice v tokah kot ravno Cerkev in duhovski stan.

1. Nar. stareji bukve, kar jih vesoljni svet ima in pozná, so Mojzesove bukve. In te svete bukve nam naznanjujejo, da prvi duhovnik, kateri je Gospodu kruh in vino daroval, je bil Melkisedek, kateremu je Abraham, dasiravno že za očeta vernih oblagodarjen (1. Mojz. 12, 2-3), kot duhovnu Najvišega od vsega desetino dajal (1. Mojz. 14, 18-20), ko si je bil Bog Arona in njegov zarod izvolil za svoje duhovne in levite, služabnike v sv. šotoru, s tem čudežem, da je iz dvanajsternih palic dvanajsternih Izraelovih rodov v šotoru Aronova palica iz rodú Levjevega ozelenela; pognali so namreč popki in razpihnili so se v cvetje in sad^{ci}. (4. Mojz. 17, 2-10.) On jim je tudi za njih prihodke odločil in sporočil vso pervino in desetino, mnogotere darove (4. Mojz. 18, 8-32. Hebr. 7, 5.), cele mesta, predmestja in zemlje dal v pašnike (4. Mojz. 35, 2-8.). Tako so imeli te prihodke prejemati duhovni pravico, in ljudje jim jih odrajtovati dolžnost od samega Boga, ktere so tudi večidel zvesto odrajtovali (2. Kronik. 31, 5-6; 2. Ezdr. 10, 37-39; Luk. 18, 12). Kteri so jim jih pa kratili, jim je Bog pomanjkanje in prekletstvo žugal po preroku Malahiju (3, 8-18).

Ravno tako je Bog tudi sam odločil in zapovedal sklade, prihodke in darove za potrebe šotoru in za opravljanje Božje službe. Na Božje povelje je Mojzes Izraelcem rekel: „Tole je, kar vam je zapovedal Gospod, rekoč: Vsakteri naj daruje prostovoljno in z voljnim srcem Gospodu: zlata, srebra, brona, višnjeve volne, ákerlata in tančice, in so nosili s prav voljnim in pobožnim srcem Gospodu v dar, da bi se zdelal šotor, in kar se je potrebovalo za Božjo službo in za svete oblačila (2. Mojz. 35, 4-6. 21). Znesli so več, kot je bilo treba, tako, da jim je Mojzes ukazati mogel: „Ne mož, ne žena naj nič več ne nosi k zdelovanju svetišča. In tako se je nehalo darovati, ker je bilo darov dovolj in preobilno“ (2. Mojz. 36, 6-7.). Kako osramotujejo nekdanji Izraelci nektere sedanjih kristjanov, katerim je tako težko podeliti kaki sklad ali dar za cerkev ali cerkvene potrebe — oprave! Ko je Salomon zidal zali tempelj, mu je ljudstvo kamnja, lesa skladalo, vozarilo, zlata, srebra in drugih potrebnih reči donašalo. (3. Kralj. 5-6.) Tako je bilo v stari zavezi s prihodki za duhovne, za Božjo hišo, za Božjo službo.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Ledohovski; čertice iz njegovega življenja.) Prvega sušca zvečer ob 6 je potoval z železnico skoz Ljubljano preslavni kardinal Miecislav Ledohovski, je na Nabrezini prenočeval, drugi večer v Florenciji in 3. t. m. o polni petih popoldne je dospel v Rim. Sprejeli so ga: kardinal Borromeo, rektorja nemške in poljske kolegije z gojenci in do sto duhovnov, Poljcev in drugih odličnih oseb. Še tisti dan so sprejeli sv. Oče Ledohovskega in mu zaklicali: „Veselimó se s Teboj, neprestrašeni branivec vere. Bog naj krona Tvoje blage prizadevanja!“ Skor celo uro je terpeto zaslišanje.

„Unità“ v Torinu je precej 1. sušca kardinalu na-proti klicala ter mu je v imenu italijanskih katoličanov naj živejše vošila naznanila. Pozdrav pa je vzela iz sv. Ciprijana do spričevavcev in spoznavavcev in pa iz sv. Janeza Zlatousta. Naj posnamemo iz tega pisanja nektere velikoserčne besede. Pisanje pravi:

Bog Vas pozdravi, o presijajni knez in naj serčniši škof! Cerkev v svojih sedanjih britkostih se mogočno ponaša z Vašo stanovitnostjo. Vi ste terdili njene pravice in spoznavali njeno vero sredi med bolečinami, in kolikor so bile le-té daljši, toliko svitlejši in častitljivi je bilo Vaše spoznavanje. Rasla je vojska, in ob enem je rasla Vaša slava. Strah pred preganjavo, njih mogočnost in ošabnost Vas ni mudila stopiti na bojišče; bojevali ste se „fortiter atque ocriter“ (serčno in živo), kakor eden naj mogočnejših vojsakov Jezusa Kristusa.

Skazovali ste se zvišenega nad vsako nevernost, dajali ste vsem izgled junaštva keršanskega in prisilili ste neprijatla položiti orožje in spoznati se zmagane. Prenašali ste do najzadnjega preboleče kazni in dosegli zmagoslavje nad dolgo in prehudo ječo. Ječa je jenjala pred Vami, ne Vi pred ječo. Šli ste iz nje, kadar se Vam je oberla, malo se menili za to, če se odprè. Evropa je premišljevala stermeča to bitvo nebeško in Vas je občudovala, preslavni voj-kovalec, ko ste vedno pokonci, vedno stanovitni, brez družega orožja razun z orožjem vere in božje brambe, spoznavali z živim glasom ime Njega, ki Vam je zmago dodelil.

Ni ga nobenega, tudi ne med Vašimi nespravljivimi sovražniki, kateri bi ne bil prisiljen Vas spoštovati, in oni isti, ki odrekujejo očitno soričevanje Vaši stanovitnosti, si ne morejo kaj ter Vas skrivaj občudujejo. Zakaj taka in tolika je moč čednosti, da tudi njeni obrekovavci so prisiljeni jo častiti. Ali te tolažila, ki Vam jih Bog dopušča za plačilo na zemlji, niso nič v primeri s tistimi, ki Vam jih pripravlja v nebesih.

Zdaj pa veselite in radujte se, presvitli knez, kadar se spomnite, koliko jih bo oserčenih z Vašo gorečnostjo. Ne pa le tisti, ki so bili pri bojišču, so bili priče Vaših vojsk in Vaše zmage, temuč še veliko bolj drugi, ki so deleč od Vas in so slišali od tega govoriti“ itd.

Do tod, presvitli knez, nismo družega storili, le tolmačili smo besede iz sv. Ciprijana in sv. Jan. Kri-zostoma. Starodavnim krepostim, starodavnemu junaštvu se spodobijo starodavne preslavljanja. Mi si ne prederzujemo svojih pristavljati. Iz ust sv. Očeta Pija IX bodete slišali tisto pohvalo, ki je primerna terpljenju prenašanemu s tako prečudno vdanostjo in stanovitnostjo. Okovarjali ste se na bojevanje, ko ste živeli v Rimu, študirali v šoli velikega papeža. Pojdite zdaj prejet plačilo v njegovo naročje. Vredni ste Pija IX, zaslužili ste stati njemu na strani.“

Kardinal Miecislav Halka grof Ledohovski, vikši škof gnjeznjanski in poznanski je eden naj blagih značajev sedanjega časa, za nas toliko znamenitiši, ker je Slovan. V Bruselju pri H. Goemoere-u je prišla na svitlo lepa brošura, ki ga popisuje in preslavlja. Preganjanje po revnem prusaštvu ni zmoglo dragega nad tolikem možem, razun da je le še toliko svitlejše razodelo njegovo vero, njegovo serčnost in neprestrašno vdanost do Kristusove Cerkve. Poljsko, kateremu se prištera po rojstvu, ne skazuje v svoji zgodovini nobenega škofa, kateri bi bil razodel veči pogumnost in ki bi bolj od njega bil vreden časti, da se še živ stavi v izgled postavnega nasprotovanja zoper posilstvo, škofovske pohlevnosti in vsih čednost, ki delajo škofa po sercu in duhu Jezusa Kristusa. To pojasnuje z lepimi besedami spisatelj omenjene knjižice.

Rojen je Ledohovski v Gork-u, majhnem mesticu na Sandomirskem. Njegova družina slovi s plemenitostjo

in posebno veliko bogoljubnostjo. Njegova mati ga je vidila že škofa, umerla je v nekem samostanu redovnic frančiškanaric, kjer je bila storila obljubo 3. reda. Odgojevan je bil v očetovi hiši, na gimnazijah v Red-u in Varšavi. V poslednjem mestu je z 18. letom stopil v semeniše 1844, doveršil pa je svoje nauke v kolegiji plemenitnikov v Rimu in posvečen je bil pri sv. Janezu v Lateranu 13. mal. serp. 1845.

Bil je imenovan domači prelat od sv. Očeta Pija IX, izročevane so mu bile težavne poslanstva; bil je auditor pri papeževem poslanstvu v Lisabonu in 1856 apostolski delegat v novi Granadi v Ameriki skoz 5 lét. Vernivši se v Rim je postal škof Tebenski in partibus in je bil imenovan za papeževega nuncija v Belgiji, leta 1865 pa je na prošnjo obeh kapitelov v Gnjeznu in v Poznanju postal endotni vikari škof, akoravno je vlada v Berlinu želela na tem prestolu kacega Nemca.

Vladal je z veliko modrostjo obojno nadškofijo in prizadeval si je s posebno previdnostjo ohraniti mir z vlado. L. 1870 se je v Versailles u pri pruskem kralju poganjal v prid sv. Očeta. Toda v svoji sreči je bil kralj že pozabil zvestobo katoliških podložnikov, ter Ledohovski nič ni opravil. Nastopile so nesrečne nemške majnikove postave, nasprotne katoliškim naukom, ki jih Ledohovski in vsi nemški škofje v svoji preslavni zvestobi do sv. Cerkve niso mogli priznati, in tako je v Nemčiji nastal veliki razdvoj med posvetno in duhovsko oblastjo. In med to vojsko je bil preslavni Ledohovski po noči ugrabljen s svojega sedeža in zapert v ječo, v kateri je pa prejel od sv. Očeta kardinalsko čast, kakor sijajno oporeko resnice zoper nasilstvo.

K cerkvenemu slovstvu. Divum Hieronymum oppido Stridonis in regione interamna Hungaria anno CCCXXXI. P. Chr. natum esse, propugnat Josephus Danko, ecclesiae metropolitanae Strigoniensis Canonicus Theologus. Montis Sautibus Fr. Kirchheim 1874.

G. Jož. Danko v nekem spisu terdi, da je bil sv. Hieronim rojen l. 331 p. Kr. v Medjumurji na Ogerškem. Ker nas Slovence to posebno tiče, naj postavimo tukaj na prvo, kar pišejo o Dankovem delu „Stimmen aus Maria Laach“ in potlej, kako ga pretresa gosp. D. Terstenjak.

Zadevna obravnava se peča z vprašanjem o rojstnem kraju in letu sv. Hieronima. Da je sveti učenik v Stridonu zagledal luč sveta, v tem se strinjajo vsi zgodovinarji in razsojevalci, ker to svetnik sam določno spričuje. Kakor se je pa sedem mest rovalo za čast šteti Homerja med svoje rojake, tako se potegujejo tri dežele (Italija, Dalmacija in Panonija) za prednost, imeti rojstni kraj sv. Hieronima. Pisavec omenja razne mnenja, katerih so se zgodovinarji in razsojevalci do naj novejšega časa poprijemali in se strinja konečno z mislijo, ktero že poterjuje učeni Bolandist Stiltig, da je bil namreč Stridon, rojstni kraj svetnikov, v Panoniji in sicer v otočji med Muro in Dravo (Medmurje). Naj važniši, če ne edini dokaz za rešenje tega vprašanja je pa izrek svetnika samega, ki od svojega rojstnega kraja govoreč pripoveduje, da je iz Stridona, iz mesta, ki je bilo, nekda na meji med Dalmacijo in Panonijo ležeče, od Gotov razdijano.

Pisatelj dokazuje, da ta od sv. Hieronima natančneje določeni Stridon more le biti tisti, ki je bil na murskem otoku v prejšnji Panoniji. Zakaj le od tega se mora zares terditi, da je na meji med Dalmacijo in Panonijo; to pa z vso gotovostjo, če pomislimo, da je v tistem času, o katerem Hieronim govori, Dalmacija, krajina rimskega cesarstva, segala tje gori do Drave. Zemljepisne zapisovanja, ki se tukaj omenjajo, se na natančnem zemljevidu stare Panonije vidijo.

Rojstno leto svetnikovo je med 321 in 346. Pisavec se odločuje za leto 331, ktero sv. Prosper na nekem mestu razločno zaznamuje in ktero tudi Stiltig potrjuje; popolnoma za gotovo se z ozirom na vprašanje vender ne more terditi. Temu spričevanju sv. Prospera, ki govori za leto 331, nasprotuje ravno tako določno pričanje tega svetnika, ktero zaznamuje leto 329 kot rojstno leto sv. Hieronima. Naj bo brez važnega ugovarjanja, da je ta drugi Prosperov stavek nepravil, neresničnost te letnice se pa tudi ne da prepričevalno dokazati. Razun tega so pa nam v razsodbo vprašanja odkazani spisi sv. Hieronima samega, v katerih le natančno svoje otroštvo, svojo deško in mladeniško starost z določnimi dogodki v dotiko spravlja. Če se tedaj tudi večkrat za gotovo leto izve, v ktero navedeni primerljivi spada, so vendar zaznamovanja za starost, otrok, deček itd., tako nedoločne, da se skor vsim raznim mnenjem o rojstnem letu svetnikovem prilegajo. Iz tega preiskovanja toraj izhaja bolj mikavni kakor terdivni dokaz, ker namreč nobeno omenjenih mest proti letu 331 kot rojstnemu letu ne govori.

Zanimiv je oddelek, ki govori o zgodovini starega mesta Stridona ter o šegah in navadah njegovih prebivalcev, rojakov in verstnikov sv. Hieronima. Stridon je bil že v prvih keršanskih stoletjih povzdignjen v škofijski sedež. Nek Domnus iz Stridona je z drugimi očeti podpisal zapisnike nicejskega cerkvenega zbora, in sv. Hieronim sam omenja pogosto, se vé, da ne ravno s hvalilnimi izrazi, nekega Lupicina, *) ki ni bil vreden škofovske časti, ktero je imel v Stridonu.

V zgodovini naslednjih stoletij nahajamo o cerkvi Stridonski komaj še sled; sej bilo je pa tudi mesto okoli leta 380 od Gotov čisto razrušeno.

Spomin na rojstni kraj se je neki vedno ohranil med vernim ljudstvom tistega kraja. V 15. stoletju je bila tam svetniku na čast zidana cerkev in papež Nikolaj V je podelil vsim vernikom, kateri v omenjeni cerkvi prejmejo ss. zakramente, popolnoma odpustek. Pri vходу v cerkev je bil narejen napis: Hic natus est S. Hieronymus Ecclesiae Doctor. (Tukaj je bil rojen sv. Hieronim cerkveni učenik.)

Pozneje je grof Peter pl. Zrinyi cerkev podelil mnihom iz reda sv. Pavla (Pavljanom), kateri so do razpušenja reda skerbili za verske potrebe romarjev.

Kakor je slišati, namerava pisavec izdati veči popis življenja sv. Hieronima: gotovo je to dobra misel, ker natančnega, preserčnega ter tudi primerno presojenega popisa življenja velikega cerkvenega učenika še nimamo.

Dotlej „Stimmen aus Maria Laach“, 6. zv. 1875. Gosp. D. Terstenjak pa je o Dankovem spisu in o Stridonu spisal naslednjo obravnavo:

Mislilno prijateljem zgodovine vstreči, ako jih soznanimo s prav izvrstnim spisom učenega in slovedčega katoliškega teologa, kateri se serčno veseli, da je sv. Hieronymus bil rojen in — Hungaria!

Da častiti čitatelji zvedó za obseg te knjige, hočemo jim naj preje posebna poglavja navesti. I. ima naslov: Euarantur generatim variorum scriptorum de patria d. Hieronymi opiniones. V tem poglavju omenja g. spisatelj, da so različni Hieronymovi životopisci domovine njegove iskali: v Istri, Liburnii, Italii in Dalmatii. Pisatelj II poglavja prepričevalno dokazuje: Stridon perperam in Istria, Liburnia vel Italia queritur, in v III poglavju, ki ima napis: expendantur argumenta, quibus Dalmatae sententiam suam de natali solo d. Hieronymi stabilire nituntur, pobija dobro terjenja onih pi-

*) Ali ni to podobno polatinčenju kacega Vučića, Volčića itd., kakoršnih je vse polno na slovenskem jugu?

sateljev, kateri hočejo Hieronyma Dalmatincem prisvojiti. IV poglavje pod naslovom: *enumerrantur scriptores, qui Stridonem in Panonia collocant*, pretresuje njih terjenja, in v V: *testimonia d. Hieronymi de sua patria illustrantur*, pojasnuje učeni pisatelj lastne izjave velikega cerkvenega učenjaka o svojem rojstnem kraju. VI poglavje pretresuje: *res et antiquitates stridonenses* prav temeljito in obširno, in slednjič v VII razrešuje vprašanje: *quo tempore natus fuerit s. Hieronymus*.

Iz tih posnetkov vidijo častiti čitatelji, da je to delo prav zanimivo.

O narodnosti sv. Hieronyma terdi Danko, da je bil Latini, vendar da je razumel jezik panonski. Danko se opira na Hieronymov izrek: (*Prolegom. ad Danielem ad. Vallars. V, 621*): *o labores hominum semper incerti, o mortalia studia contrarios interdum fines habentia. Unde me putabam bene mereri de Latinis meis et nostrorum addiscendum animos concitare, quod etiam Graeci versum de Latino post tantos interpretes non fastidirent etc.*; iz tega Danko sklepa: *suam itaque Hieronymus linguam latinam suos Latinost homines esse dicit, quibuscum sermone moribus, amicitia, literarum studiis, animo, ingenio, erat conjunctissimus, non eo quod latinam a matre didicerit, et Latini homines gentiles sui fuerint; nisi forte dicamus ipsum ex Italo genere ortum, in Panoniam quamvis ab causam deductum.* — Kakor se čitatelj iz tih Dankovih besed lahko sam prepriča, je dokaz za latinsko narodnost prav šepav. Kakor Vellej Paterkul (*II, 110, 5*) terdi: — *in omnibus Panoniis non disciplinae tantummodo, sed linguae quoque notitia romanae, plerisque enim literarum usus et familiaris erat exercitatio*, — so po mestih govorili tudi domači, rojeni Panonci latinski, — kakor sedaj po naših mestih slovenske rodbine govore nemški, zato je Hieronym celo utegnil biti polatinčen Panon.

Dankotu so Panoni-Illyri, in se roga Bedekoviču, ki pravi: *St. Hieronymum fuisse Slavum*.

Čujmo Dankota samega: *„antiquissimos Stridonis habitatores fuisse Illyrios, si Appiano Alex. fides, nihil dubium“*. Ali Appian je zmešal Paeonce, kraj gore Rhodepe prebivavše, s Panonci ob Dravi in Savi, in če piše: *„hi Paeones, a Gaecis, a Romanis Panonii appellantur, et ab illis inter Illyrios adnumerati sunt“* še s tim izrekom ni dokazano, da so Panoni bili Illyrci, ker rimski pisatelji Panonce le geografično in administrativno med Illyrci navajajo. Vellej nič ne pové o njihovi narodnosti, in Dio Cassij, ki je med Panoni kot namestnik živel, jih očitno razločuje od Panonov. Strabon tudi dvomljivo piše: *Panonii ab Illyriis descendisse videntur*.

Kakor je že rečeno, daje tudi Danko veljati, da je Hieronym panonski razumel. Razpravo Dankovo najdeš na strani 38 in 39. Mi smo z njo popolnoma zadovoljni, ali ker na strani 26. cituje Banduria, ki piše: *„nullibi in operibus d. Hieronymi nequidem vestigium reperi linguae slavonicae, quam quidem si caluisset, in explanandis scripturis, et pluries, cum de nominibus hebraicis ea procul dubio usus fuisset“*, moramo gosp. Dankotu odgovoriti. To neresnico sem že davno overgel, pridružil se je tudi mojemu terjenju učeni naš prof. Kociančič, ki tolmačenje Hieronymovo osebnega imena: *„Tichicus — enim silens interpretatur“* (glej Glas L. in Vestnik, II. tečaj) iz slovanščine pripoznava.

Ravno tako je ime panonske pijače: *Sabajus* (pri Ammianu Marcell: *sabaja* *) — *„ex frugibus aqua*

confectum“, slovansko. Že Dio Cassij (*lib. 49, 36.*) pravi, da: *„millium et hordeum Panonii et edunt et bibunt“*. Pijačo iz ječmena so torej gotovo po ječmenu imenovali, in kaj je: *sabajum* — *sabaja* drugega nego: *zabaj*, *zabaja*, prestara oblika za: *zob-aj* — *zob-aja*? Rusom je po Dal.: *zob*, konjska kerma iz ječmena, *zobanec*, ječmena pohlebka, juha, suffix *aj* je slov., primeri: *liš-aj*, *rat-aj*, *voz-o-t-aj*, *staja* itd.; kdo se torej nad to razlago smé spodtikati? Ker sem že v svojih različnih spisih mnogo dokazov za slovanskost Panonov na svitlo spravil, in na drugem mestu še hočem jih več, sklenem naznanilo te drugač zanimive knjige, ker historične in arhajologične razprave spadajo v druge, nego politične časnike, in sicer v znanstvene, in take tudi lahko na noge spravimo, ako bodemo složni in edini.

Davorin Terstenjak.

V Gorici, 5. marca. V petek 2. t. m. pripeljal se je slavni spričevalec in mučenik kardinal grof Ledohovski na popotvanji v Rim po južni železnici na tukajšno postajo. Okoli osmih zbralo se je mnogo odlične gospode na kolodvoru: obe katoliški družbi, več duhovnov, vsem na čelu monsig. J. Globočnik, kot poslanec prevzvišenega nadškofa, vsi z namenom videti in pozdraviti častitljivega in pogumnega bojevalca. Kmalu potem prisopiba vlak. Ker kardinal ni mislil v Gorici kaj časa muditi se in ker je postanek bil le za nekaj minut, visoki popotnik še iz voza ni stopil. Monsig. Globočnik stopi prvi k vozu, v katerem je bil kardinal s svojim kaplanom in v imenu nadškofa pozdravi ga nekako tako-le: *Nj. prevzvišenost nadškof Vaši eminenci sporočajo naj globokejše spoštovanje in z velikim veseljem častitajo, da ste kot neustrašljiv spoznovalec in mučenec v obliči vesoljnega katoliškega sveta tako lep izgled dali, ko ste terpeli za Cerkev Jezusa Kristusa. Nj. prevzvišenost ob enem želé, da si Vaša eminenca v Rimu odpočije od prestanega terpljenja, in kadar se verske razmere katoliške Cerkve na Pruskem zboljšajo, kar terdno upamo od božje neskončne milosti, da se poverne med svoje zapuščene ljubljene ovčice. Kardinal je bil prav vesel tega vošila in je govorniku rekel, naj izreče nj. prevzvišenosti naj toplejšo zahvalo. Na to stopi poleg Globočnika, ki je s kardinalovim kaplanom govoril, predsednik katoliške družbe dr. Doljak in izroči kardinalu pismo vdanosti katoliške družbe in dovoljeno je bilo njemu, nekterim zmed duhovnov in gospej poljubiti roko častitljivemu gospodu. Potem je kardinal zopet nekaj časa govoril z nadškofovim poročevalcem o razmerah goriške nadškofije in o nadškofu. Malo prej, ko je vlak odderdal, izprosil si je Globočnik od kardinalovega kaplana dovoljenje, da smé za daljno popotvanje visokemu popotniku pokloniti kaj malega iz nadškofovega verta? Ker je bila ponudba z veseljem sprejeta, oddal je čakajoč strežaj z nekterimi jedili, sadjem in steklenicami napolnjen jerbasa v voz, ki se je začel počasi dalje pomikati, in kmalo je odpeljal toliko slavnega moža nam spred oči.*

V petek zvečer raznesla se je po Gorici kot blisk hitro grozna novica, da se je dr. Lavrič v gostilnici pri „treh kronah“ vstrelil. Kaj je povod dalo temu samomoru, ne vém, to pa je sploh znano, da je že več lét hodil ves zamišljen in večkrat tudi zmešan. Zadnji čas je bil v Terstu iskat si zdravja. Pokop je bil v nedeljo

*) Cesar Valens naskokuje mesto Chalcedon, mestjani se hrabro branijo in ga psvojajo: *Sabaiarius*, ker je preveč rad *zobaj* pil. Ammian (*26, 8, 2.*) to psovko razklada in pravi: *est autem sabaiia ex ordeo vel frumento in liquorem*

conversus paupertinus in Illyria potus. Atheneus (9, 63) nam je še drugo ime panonsko za pivo izročil, in sicer πικρα, to ni drugo, nego slov. piva, — samo z drugim suffixom — pi-no, primeri: ok-no, suk-no. Tretje panonsko ime za pivo: ζαφαρ najdeš razloženo v Letop. Mat. slov. 1875, str. 91. Koroški Slovenci svoj ol imenujejo: kam-ba.

popoldne iz tukajšne luteranske cerkve, ker Larvič je bil odpadnik, prestopil je pred nekaterimi leti k protestantom. Veljal je kot voditelj liberalcev.

Postni čas ljudje pridno hodijo pridige poslušat. V veliki cerkvi jih ima č. P. Marcellino da Garba, frančiškan, ob nedeljah in praznikih ob 11, druge dni pa ob 5 popoldne v italijanskem jeziku. V slovenskem jeziku pridiguje v cerkvi sv. Ignacija vsak petek v. č. župnik mons. J. Kumar, ob nedeljah pa kaplan č. gosp. Fr. Vidic. V nemškem jeziku tudi v tej cerkvi bo govoril č. P. Kos, jezuit. Kakor je že znano, biva to zimo pri nas grof Chambord. Živi na tihem v krasni pristavi (vili), viditi ga je pa pogostokrat v stolni cerkvi, kamor hodi s svojo gospo k maši in pridigam. Tudi na lov je šel nekatere kratki in ljudje ne morejo zadosti občudovati njegove spretnosti v streljanji in njegove radodarnosti.

Ta postni čas bodo prevzvišeni nadškof mašnika posvetili dva frančiškana in enega usmiljenega brata.

Iz Prage. (Konec.) Velik del svojega premoženja je princesinja Neža obrnila v to, da je ustanovila v Pragi dve bolnišnici, strežbo ubožnih in bolnikov pa je izročila pobožnim redovnikom „Križarjem“. L. 1235 se je sama svetu čisto odpovedala in je s sedmerimi drugimi devicami iz naj imenitnejših družin pristopila k Klarisinjam. Kralj Vaelav sam s kraljico Kunigundo in sorodna kneza s Koroškega in s Šlezije so bili pri slovesnosti, po kateri je papežev poslanec Janez Kajetan Ursini imel slovesno sv. mašo. Na papeževo povelje je Neža postala prednica v samostanu, kateri je pod njenim vodstvom silovito slovel v svetosti in dobrotelnosti do ubožnih, akoravno prednica od kralja nobene letne prihodnine in ne kakega premoženja sprejemati ni hotla.

Z gorečo molitvijo, kakor tudi z modrim svetom je bila redovnica Neža velika dobrotnica deželi in kraljevi rodovini v naslednjem napadu Tatarov, v domači černi in potlej v križarski vojski.

Veliko je trpela in dobrotnega delala kraljeva princesinja do l. 1282, ko je smertno zbolela. K smertni postelji ji je že 10 let kraljeva sestra Katarina Harda prinesena in jo je prosila blagoslova z upanjem, da bo s tem ozdravela. Ker je pa bolna iz ponižnosti ni hotla blagosloviti, je Katarina sama prijela njeno roko in se je z njo svojih nog dotaknila. Vsled tega je Katarina res ozdravela in hodila je zopet brez drugih pomoči. Stara 77 let je Neža umerla 2. sušca 1282, potem ko je bila 47 let preživela v samostanu. Tudi na njenem grobu se je zgodilo veliko prav očitnih čudežev. Vsa dežela je skusila, da njena smert je bila draga Gospodu, ker po vsi deželi je bila takrat prav posebno dobra letina, in nehala je kuga. Tudi sploh so se povernili bolji časi za deželo, kakor pišejo zgodovinarji. Pripisovali so te dobrote njeni prošnji pri Bogu.

Ljudstvo jo je po njeni smerti častilo kakor svetnico in že cesar Karol IV in njegova mati Elizabeta sta prošnjo češkega ljudstva, da bi se prištel med svetnike, izročila papežu Janezu XXII. Husitovske zmešnjave pa so bile to reč zadržale, in ti sovražni krivoverci so veči del bili tudi razdjali kloster sv. Neže, kateri je bil pozneje o nesrečnem času Jožefa II l. 1782 do čistega odpravljen ter je bilo 21 redovnic prisiljenih svojo tiho lastino in stanovanje zapustiti.

Papež Pij IX so po vsih potrebnih preiskavah in pripravah 3. grudnia 1874 česenje zveličane Neže poterdil in dovolil, da se njen spomin 2. sušca obhaja.

Razgled po svetu.

Laško. Samo v prvih dveh mescih novega leta 1876 so se na Laškem zgodile te-le velike in strahotne sleparstva: G. Imoda je obsojen v Torinu zaradi poloma pri kreditni banki — pogrešek znaša 732.900 lir in še bolj zaradi izmaknjenja javnega lista za 1000 lir. Enako je obsojen kavalir Acquarone zaradi pogrešenih 150.000 lir, in g. Viglioni zaradi pogreška 136.000 lir. Brez ozira na sleparstva, ki še niso spričane, pa v pravdi, je 5 inženirjev železničnih, ki jih je minister Spaventa ob enem iz službe djal iz нравnih vzrokov in ozirov. Iz Parme je davkarski pomočnik pobegnil ter zapustil za 11.700 lir praznote. Na rimskih železnicah se je kmali potem razodel pogrešek 200.000 lir. V Imoli je sprejemavec kolekov osleparil za 40.000 lir. Stražnik za očitno varnost je izpihnil iz Benedk z 900 lirami. V Kosenci je odstavljen delegat za očitno varnost, ker si je pri lastil tujih denarjev. „Bersagliere“ od 1. sveč. je govoril o pogreških in goljufijah pri prefekturah. „La Ragione“ piše o svetovaicu pri prefekturi, ki je požeri nekaj stotisučin lir od hranjenega in tacega denara, ki je bil dolg zakupnikom. — Zdaj pa polomi, ki jih Italijan po nemščini imenuje „crac“ = krach. Tu je polom „Trinacria“ v Siciliji za 7 milijonov. Polom hranilnice v Palermi s 500.000 lirami. Polom hranilnice v Kataniji, pomorske družbe, hiše „Sinopoli“, hiše „Battaglia“, Moncada, Talamo, Baddalà, vedni polomi v Benedkah in drugod. — Bolj ko se v leto dalje gre, bolj se množi hujava. Neki vojaški vradnik pri kraljevem pomorstvu v Neapelnu je pustil v kasi praznoto za 400.000 lir. Notar O. P. v Torinu je pobegnil tudi zapustivši pogreška 400.000 lir. Laški konzul v Rio Janeiro je zapustil praznik za 600.000 lir. Markez Mantegazza je ponarejal meujice z lažjovim podpisom kralja Viktor Emanveia in jih je spečal boje za 500.000 lir. — V vsem skupaj našteva „Unità“, da se je samo prva dva mesca na Laškem pokradlo, osleparilo, pogrešilo 10 milijonov 671 tisuč 500 lir. In če se k temu še prišteje, kar se ne vé, pa lahko misli, meni ta list, da 20 milijonov bi ne bilo dosti, da se vse nadomesti. Naj bi se kje pod kako „ultramontansko“ vlado to godilo, lažliberalci, rudečkarji in mavtarji bi vesoljni svet s kričem napolnili.

Nemško. Grofu Arnimu, ki je pred preganjancem Bismarkom bežal na Laško, je doma sin zbolel, in Arnim je prosil cesarja, da bi smel bolnega sina obiskati, potem pa se v Italijo vrniti. Med tem pa je Arnimova družina z Arnimom samim opustila to misel, ker zdravnik je rekel, da pričujočnost očeta bi utegnila sina preveč pretresti in mu biti nevarna. Verh tega je pa velika Arnimova družina 18. pros. prosila pomilostenja za očeta. Na to prošnjo še ni odgovora od cesarja. Pravda velike izdaje zaradi brošure „Pro Nihilo“ se je pričela že mesca listopada in vedno teče; vendar nasledki dozdej še niso taki, da bi mogli koga zapravdati. Klican je bil Arnim, pa ni prišel k spraševanju. Vidi se, da že zdaj se Arnimu hudo utepa njegovo farizejstvo zoper Pija IX, kdo vé, kaj še bo, in kaj zadene Bismarka, ki je v španoviji z Arnimom Cerkvi krivice delal?

Francosko. Že se kaže, zakaj so Dekazes in drugi francoski frajmavrarji Karliste tako čertili in Alfonziste podpirali. Karlisti so se podvergli, Don Karlos se je podal na Angleško, Gambettov časnik „Republique française“ pa tudi ne mudi zahtevati, da naj se na Španjskem ustanovi republika. Perva velika zmešnjava v ta namen po zmagi Karlistov se je v Madridu že doveršila, ker so 3. sušca velikaši (Cortes) prisegli na neko vstavo,

ki je še ni. Komu je Bismark služil, ko je podpiral na Španjskem liberalno in nepostavno stran, je po tem že precej očitno. Bog daj, da bi se bolje obrnilo, kot zdaj okolišine kažejo.

Francoski rudečkarji hočejo komaj pridobljeno učno svobodo zatreti in Bismarkovo „kulturno borbo“ na Francoskem zasaditi. Gambeta mesar je eden naj hujših med njimi. Ta strašanski dedec ravno tako sovraži katoliško vero in duhovstvo, kakor mavtarski plemivec Garibaldi.

Angleško. Po vseh londonskih katoliških cerkvah so pustno nedeljo brali pastirski list kardinala nadškofa Manninga, ki obravnava dolžnost milošnje. Na Nemškem, pravi, je 10.000 duhovnov, ki so silovito ogoljeni svojih pomočkov za preživek, kakoršnega so jim zagotovljale ondote postave. Torej kardinal priporoča, naj verniki njemu izročijo milošnje, ki jih dajejo zarad polajšanja pri postu, in bode jih zedinjene z unimi, ki jih zbira vojvod Norfolk in drugi svetnjaki, poslal na Nemško v pomoč ondotega tako nemilo terpinčenega duhovstva. Tudi birminghamski škof Ullathorne je obširno popisal versko preganjanje na Nemškem.

Drobne novice. Na Nemškem in Avstrijskem so že več dni velike povodnji. Rena in Donava ste bregove prepluli in se strašno narašali, mesta Praga, Dunaj, Buda-Pešt id. so terpele strašno. Tako je tudi v Alzaciji in Loreni, Metz in druge mesta so v povodnji. — Tudi Norvegija pripravlja brodovsko odpravo proti severnemu tečaju, ki jo bo vodil pomorski poveljnik Karol Wille; stroške bode vlada nase vzela. — Za pruskega zastopnika pri avstrijskem dvoru je izvoljen grof Otón Stolberg Werningerode, protestant, rojen 1837. — Na Laškem so se zopet zgodile velikanske sleparije ter goljufige z menjicami, pri katerih se je zlorabilo ime Viktor Emanvela. Zapopadene so tudi visoke osebstva, kakor markiz Mantegazza, že v ječi v Milanu; bil je eden opravnikov železniške družbe „Modena-Mantova“. Druga preiskava je bila pri banki „Maquay“ in zapečatena menjica za 50.000 lir, ki je tudi imela lažnjivo ime Viktor-Emanvelovo. Pišejo pa še o družih preiskavah. Evo vam „nove, svobodne, brezverske Italije“! — Avstrijsko poslanstvo pri Viktor Emanvelu in laško na Dunaju ste povzdignjeni v poročništvu, „Gazz. uf.“ pravi: „v spričevanje serčnih razmér“.

Čret in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Gospa na Dolenjskem je 8 dni po porodu zdrave deklice nanagloma silno hučo zbolela. Tem hujši je to njo in moža zadelo, kolikor bolj nepričakovano se je prigodilo. Kar glavo ji je hotlo raznesti, in zdelo se ji je, da jo hoče kar kri zaliti. Mož, ves preplašen hitro pošlje po zdravnika, kter precej daleč stanuje. Gospa pa — od mladih nog že iskrena častiteljica prečiste Device Marije, ktera ji je že v vseh britkostih življenja vtolažila serce, ter ji se zmira; pomagala, se tudi zdaj naj popred oberne k Naši ljubi Gospej presv. Serca. Obljubi sama opraviti Njej v čast noveno (devetdnevnic) in precej pošlje nekaj deklic k farni cerkvi pred podobo Device Marije, da naj bi molila za njo, ter pričele devetdnevnic. V tistem času ko gospá v smertnih težavah zdičuje na postelji k naši ljubi Gospej presv. Serca in deklice prisopihajo v cerkev, — čuti v sebi čudovito polajšanje — zdravnika, kteri je kmalo prišel, bi ji ne bilo več treba.

Pač res — molitev pravičnega oblake predere! Hvala, preserčna zahvala Tebi, preljuba Gospa presv.

Serca! O da bi se vsi ljudje v svojih težavah nar popred k Tebi obrnili, Ti, edina Ti še nikdar nobenega v sili nisi zapustila!!!

Št. 2. Večkrat sem se bal, kako bom zavoljo svoje bolehnosti mogel svoje dolžnosti opraviti. Prosil sem našo ljubo Gospo presv. Serca in sv. Jožefa, in vselej mi je bilo pomagano. Bodi jima naj globokejši zahvala! Če je volja Božja, naj mi sprosita terdnega zdravja!

V Železnikih 4. sušca 1876.

Al. Rožič.

Št. 3. O predraga Danica! kako čem pričeti in kje čem jenjati, da bi Mariji brez madeža spočeti, patroni romarske cerkve v „Lourdes-u“ na Francoskem, primerno čast in hvalo naznanil? No! kaj bo to zopet? bodeš morebiti, ti neverni svet, rekel! O poslušaj in glej dobroto! Moj oče, dosluženi učitelj in vodja, ki so mi še edina tolažba in veselje na svetu, so bili nevarno, še celo za smert zboleli. Nobena jed jim ni več dišala, ni bilo več spanja po noči, noge so opešale, tudi zdravila jim niso hotle pomagati. Kaj je bilo storiti? Dobim po dobrotljivi roki v. č. kan. g. Urha nekoliko vode iz studenca Matere Božje iz Lourdes-a na Francoskem, kar jim naj dobrotljivi Bog tisučkrat poprača, od te vsaki dan nekoliko vzamejo ter zraven devetdnevnic v čast Matere Božje brezmadežne s sv. spovedjo in obhajilam opravijo, in lejte! — rešeni so bili smerne nevarnosti. Zopet se o pripravnem vremenu sprehajajo, so veseli in ne morejo zadosti Marije prečastite Device preslavljati.

O Danica! oznani to svetu, da spozná, kaj vse stori veliko zaupanje na pomoč naše ljubeznjive nebeške Matere, da je ona v resnici pri Bogu in po Bogu naša prva besednica in naj večji tolažba naša, posebno o sedanjem času.

Pri sv. Jakopu pri Savi, 7. sušca 1876.

Ignacij Böhm, župnik.

Prošnje.

Št. 1. Bolnik se priporoči v molitev.

Št. 2. Mnogotere potrebe, dušne in telesne, naj bodo izročene v molitev udom bratovšine Naše ljube Gospe.

Št. 3. Vsim udom bratovšine Naše ljube Gospe se J. J. prav goreče priporoča, da bi mu v očesnih slabostih pomoči sprosili. Tudi pristavlja več obljub, ako mu sprosijo tolikanj doželeno zdravje ali zboljšanje.

Št. 4. Mati in sestre priporočajo udom bratovšine v molitev terdovratnega domačina, ki mu je nesrečno žganje že tudi pamet močno zmešalo, ter dela velike nadloge pri liši. Prosite, prosite, naj Bog na priprošnje Naše ljube Gospé presv. Serca kakor si bodi preloži, samo da bi duša ne bila pogubljená. V ta namen tudi same začnemo 9dnevnic opravljati.

Št. 5. Z Ipavske doline. Žaljuočí oče in mati bratovšino naše ljube Gospé presv. Serca pomoči prosita za svojo hčerko Antonijo, že več časa bolno. Nobene zdravila nič ne pomagajo; obrnem se s prošnjo do udov te dobrotne bratovšine, naj bi ji sprosila pri Bogu po Marijni priprošnji ljubo zdravje, če je Božja volja. Ako nas Bog usliši na prošnjo bratov in sester, bodem potem zahvalo po „Danici“ razglasil.

M. B.

Opomba. Nekteri pošiljavci prošenj itd. se ne nahanjujejo vredništvu, kdo da so. Bodi še enkrat opomnjeno, da vsak, ki kaj pošlje, mora saj za vredništvu svoje ime povedati, da smo prepričani, da je reč resnična in poštena. V „Danico“ pa ne silimo, da mora

celo ime priti, če tudi je prav, da se ime podpiše, posebno pri zahvalah. Vred.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Susec. — Marcij.

12. **Nedelja** kvaterna in II v postu. Evangelij: „Jezus se spremeni na gori“. (Mat. 17.) — *Začetek velikončne spovedi.* — Sv. *Gregorij Veliki*, spozn., papež in cerkveni učenik. † 12. sušca 604. — Sv. *Teofan*, bogat mož v Carigradu, si je zvolil meniški stan, je ustanovil dva samostana, se serčno poganjal za svete podobe, zoper njih zatiravce, pod cesarjem Leonom je bil dve leti v ječi zapert, in je v pregnanstvu † l. 818.

13. **Ponedeljek.** Sv. *Nicefor*, patrijarh v Carigradu, serčni borivec za svete podobe, se je cesarju Leonu Armènu, zatiravcu svetih podob, moško in stanovito zoperstavljal, zato je bil od njega zagnan v pregnanstvo, kjer je 14 lét veliko terpel, in v Gospodu sašpal l. 828. — Sv. *Evfrazija*, devica. † 410.

14. **Torek.** Sv. *Matilda*, mati nemškega cesarja Otona I. Po njegovi smerti se je umaknila v samostan. † l. 968. — Sv. *Mehtilda*, sestra sv. Jederti, sorodnica cesarja Friderika II, iz benediktinskega reda. † l. 1300.

15. **Sreda.** *Oba ss. Longina* sprič. Pervi Longin je bil izmed vojakov, ki je bil Jezusu na križu s sulico stran odperl. Drugi je bil stotnik cesarske straže na Golgati ob Jezusovi smerti. — Sv. *Matrona*, dekla neke judovske gospodinje v Tesaloniku na Greškem, ktera jo je do smerti pretepala zato, ker je keršanske dolžnosti natančno spoinovala.

16. **Četertek.** Sv. *Hilarij*, škof in njegov dijakon *Ticijan*, sprič. v Ogleju pri Gorici. — Sv. *Abraham*, pušavnik v Edesi in Marija spokornica, hči njegovega brata. Abraham je † 360. l. (Beri mično zgodbo v Danici lansk. l. List 11.) — Sv. *Heribert*, nadškof v Kolinu, vladarski kancler sv. cesarja Henrika II. † 1022.

17. **Petek.** *Posvečena tančiča N. G. J. Kr.* — Sv. *Jedert*, hči blaženega Pipina, devica, opatinja v Nivigeli na Brabarškem, kjer je tudi nje mati blažena Ita pod njeno pokoršino živela. † 609. — Sv. *Patricij*, škof spozn., irski apotelj. † 17. sušca 464.

18. **Sabota.** Sv. *Ciril*, škof Jeruzalemski, cerkveni učenik in spozn. † l. 386. — Sv. *Edvard II.* je bil že v svojem 12. letu po smerti svojega očeta prišel na kraljevi sedež na Angleškem, pa je bil že dve leti po tem umorjen l. 979; njegova zavidna mačeha je delala pokoro, dva samostana ustanovila in sveto umerla. — Blaženi *Salvator*, brat iz reda sv. Frančiška. † 1567.

Danes je zadnji krajec ob 2. uri 22. m. zjutraj.

Kranjski deželni zbor se je pričel 7. t. m. po sv. maši z navadnimi šegami. Potem sta nova poslanca gg. Vestenek in bar. Taufferer opravila obljubo. Voljeni so odbori.

Za postni čas so med drugim priporočila vredne. Volčičeve bukve Getzemani in Golgota, šola ponižnosti, pokoršine in ljubezni do smerti po premišljevanjih Katarine Emerih. (C. 1. gl. 25. kr. pri M. Gerbarji.) — Za ljubivce 9dnevnic ravno tam „Devetdnevnic k naši ljubi Gospej“ Volčičeve.

Iz Maribora, 4. sušca. Zarad raznih vzrokov so milost. g. knezo-škof Lavantinski delitev zakramenta sv.

birme v Mariborski dekaniji na sledeče dni predstavili: 28. maja v št. Petru pri Mariboru; 29. maja v št. Martinu pri Wurmbergu; 30. maja pri sv. Barbari; 31. maja pri sv. Marjeti na Pesnici; 6. junija v Selnici; 7. junija v Kanci; in 11. junija v Zgornji št. Kungerti.

Deček pisal cesarju. V osebno cesarjevo pisarno, kakor piše „Čeh“, je prišel te dni naslednji dopis: „Gospod cesar na Dunaju! Rad bi bil duhoven ali pa učitelj. Moj oče so tkalec, pa nimajo nič denarjev. Prosim, ljubi gospod cesar, pošljite mi denarjev, da se morem učiti in da bom tako mogel biti duhoven ali učitelj. Pozdravljam gospó cesarico in otročiče. Jožek Beneš.“ — To pisemce je pisal enajstleten deček v moravski srenji Greifendorfu. Pripusti zlog je bil tako všeč cesarju, da je ukazal poprašati župana one občine po okolišinah malega prosivca. Ko je pa prišlo vgodno naznanilo o tem fantiču, je ukazal cesar, da naj se deček izroči šolskemu nadzorniku v mestu Svitanu, temu pa naj se naroči, da naj dečka za študiranje redno pripravlja.

V Rim se podá sredi posta mednarodna deputacija k sv. Očetu. Pač bi bilo dobro, da tudi iz naše dežele kdo gre. Štajarci že imajo zastopništvo.

Iz Kalumet-a. v Ameriki, piše Kranjec J. Flek 7. pros.: Tukaj v Kalumetu so jame prav bogate s kupreno rudo. Mesca grudna so napravili 1260 tonov čistega kupra. En ton veljá 25 dolarjev. Dela kakih 3000 težakov. Snega nimamo letos preveč in mraz ni prehud. Tukaj nas je 24 Kranjcev. Redzket je tri minute od Kalumeta, ki dobro napreduje. Peter Rupe je zadnjo spomlad postal mestni prezident, Jože Vertin, iz Černomeljskega okraja, je pa mestni oskerbnik. (Pristavek. To je lepo in pošteno, pridni Kranjci, da se tako moško obnašate! Bog daj srečo! „Danica“ se pošilja. Vred.)

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Jož. Voglar je dobil Sodraško faro. — Umerla sta čč. gg.: Jan. Žemva, fajm. v pokoju, 5. t. m., in H. Šparovic, kaplan v Kranjski gori. R. I. P.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Martin Brezovšek je postal župnik pri sv. Martinu na Pohorju; č. g. Matija Koren ml. provizor v Gomilski; č. g. Anton Šlander provizor v Čadramu, in č. g. Jožef Muha provid. kaplan v Dobjem. — Umerla sta čč. gg.: Andrej Stvarnik, župnik v Gomilski, 23. p. m., in Jan. Kunej, župnik v Čadramu, 27. p. m. R. I. P. — Razpisane ste fari: Gomilska do 8. aprila, in Čadram do 11. aprila t. l.

Dobrotni darovi.

Za napravo neozdravljivih v Ljubljani: Prejel gosp. K. Heidrih: od g. K. P. v Ljubljani 10 gld.; od č. g. Mih. Lazarja v Ljubljani 5 gl.; od preč. g. M. Meršola v drugo 5 gl. — Prejelo vredništvo: Iz Stare Loke po pn. g. dekanu 50 gl. 60 kr. (vmes 1 cekin). — Č. g. fajm. J. Hočevar na Igu 5 gl.

Za afrikanski misijon: Iz Mošenj 1 gl.

Za bratovščino čistega Spočetja: Iz Mošenj 2 gl.

Za ubegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Stare Loke po pn. g. dekanu M. Kožuhu 69 gld. — Č. g. J. Ferjančič v G. 2 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. L. v Ž.: Prav dobro; hvala preserčna! Na vprašanje odg.: Za take reči ni nikoli ne vinarja plačila.